

ELKO Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Hallinto- ja johtamiskulttuuri	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Toimialueen rakenne, toimivalta ja vastuu on määritelty asianmukaisesti.	X		Kaupungin hallintosääntöä on päivitetty mm. sopimushallinnan ja sisäisen tarkastuksen järjestämisen osalta. Päivityksessä poikkeusoloja ja normaaliolojen häiriötilanteita koskeva toimivalta on kirjoitettu selvyuden vuoksi erilliseen lukuun ja samalla termistöä tarkistetaan vastaamaan voimassa olevaa valmiuslainsäädäntöä.
Toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ovat ajan tasalla.	X		Elinvoima- ja konsernipalvelut on valmistellut kaupunginhallitukselle mm. päivitettyt hankinta- ja talousohjeet ja kaupunginjohtajalle päivitettyt tiedonhallintalain mukaiset toteuttajaroolit.
Henkilöstö tuntee nämä vaatimukset.	X		Voimassa olevista ohjeista viestitään henkilöstölle työpaikkakokouksissa, kaupungin INTRA:ssa (KUHA) sekä erillisissä TEAMS-tiimeissä. Ohjeet on myös kerätty kaupungin intrassa (KUHA) olevaan ohjekeskukseen.
Ilmapiiri kannustaa keskusteluun sekä kehittämis- ja epäkohtien esille tuomiseen.	X		Kaupungilla on käytössä intrassa Ideapulputamo -toimintamalli, johon ideoita voi luoda pienellä kynnyksellä keskusteltavaksi ja toimeenpantavaksi. Kehityskeskusteluja käydään henkilöstön kanssa säännöllisesti. Kaupunki on ottanut henkilöstön käyttöön Eettisen ilmoituskanavan (Whistleblowing). Eettinen ilmoituskanava on paikka, jossa

			työntekijä voi ilmoittaa väärinkäyttöepäilystä anonyymisti
Henkilöstön työnkuvat on määritelty ja dokumentoitu.	X	X	Henkilöstön toimenkuvat on pääsääntöisesti määritelty ja dokumentoitu. Joiltakin osin työnkuvien dokumentoinnissa voi olla puutteita.
Tärkeille työtehtäville on määritelty varahenkilömenettely, jolloin tehtävät tulevat hoidettua poissaolotapauksissa.	X		Tärkeissä työtehtävissä on varahenkilöjärjestelmä. Joidenkin tehtävien osalta on haasteita henkilöstön saatavuudessa.
Henkilöstön rekrytointiin, perehdytykseen, palkkaukseen ja kehittämiseen on olemassa politiikka, jonka mukaan käytännössä toimitaan.	X		Palvelualueella on laadittu henkilöstösuunnitelma. Käytössä on henkilöstön perehdytysohjelma (Intro). Kehityskeskusteluja käydään henkilöstön kanssa säännöllisesti.
Työhyvinvoinnista huolehditaan.	X		On otettu käyttöön Aino-työkykyjohtamisjärjestelmä. Kuopion kaupungin työterveyspalvelut tuottaa Järvi-seudun Työterveys Oy. Kuopion kaupungin työhyvinvointimäärärahaa käytetään ryhmämuotoiseen ohjaukseen. Esimies voi pyytää työkyvyn arviointia työterveyshuollosta esimerkiksi silloin, kun työntekijällä on vaikeuksia selviytyä työtehtävistään. Työterveysneuvotteluun (eli kolmikantaan) osallistuu työntekijä, esimies ja työterveyshuollon edustaja. Työterveysneuvottelusta tehdään työterveysneuvottelumuistio
Työturvallisuudesta huolehditaan.	X		Tapaturvaimoitukset ja työn riskien ja vaarojen arviointi tehdään WPRO-järjestelmään.
Riskienhallinnan järjestäminen	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Organisaatio on määritellyt strategiset ja operatiiviset tavoitteensa riittävällä selkeydellä.	X		Strategiset ja operatiiviset tavoitteet on määritelty valtuuston hyväksymässä talousarviossa.

Riskienkartoitus ja analysointi on tehty ja se on ajan tasalla.	X		Riskienkartoitus ja analysointi on laadittu riskienhallintatyöryhmän toimesta Targetor Pro järjestelmään.
Merkittävimmille riskeille on laadittu riskienhallintatoimenpiteet ja päätetty vastuuhenkilöt.	X	X	Merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteet on laadittu. Vastuuhenkilöitä ei ole kirjattu järjestelmään.
Riskienhallinnan raportointi on säännöllistä.	X		Raportointi ohjeistuksen mukaisesti.
Valvontatoimenpiteet	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Palvelualueen avainprosessit on tunnistettu ja kuvattu.	X		
Avainprosesseihin liittyvät riskit on tunnistettu ja niille on luotu hallintakeinot.	X		
Tavoitteiden ja talouden seuranta sekä arviointi on järjestelmällistä ja luotettavaa.	X		
Havaittuihin poikkeamiin reagoidaan ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään riittävän ajan kuluessa.	X		
Hyväksymismenettely (ostolaskut, laskutus, palkat, jne.) on olemassa, ajantasainen ja toimii asianmukaisesti.	X		
Työtehtävät on eriytetty asianmukaisesti.	X		Talouden eri järjestelmien käyttöoikeudet tarkastetaan säännöllisesti ja varmistetaan, että vaaralliset työyhdistelmät eivät ole mahdollisia.
Tietojärjestelmissä on työtehtävien mukaiset käyttöoikeudet.	X		Työntekijöille määritellään ao. virkoihin ja tehtäviin tarvittavat käyttöoikeudet. Käyttäjien käyttöoikeuksien hallintaprosessin kehittäminen on aloitettu ja oikeuksien hallintaa on toteutettu itsepalveluportaaliin ja tätä kehitystä jatketaan. Käytössä oleviin ja uusiin tietojärjestelmiin on otettu käyttöön kertakirjautumisia, jolloin käyttöoikeuksien hallinta on helpottunut.
Organisaatiolla on käytössään menetelmät ulkoistamiensa palveluiden sisäisen valvonnan asianmukaisuuden varmistamiseksi.	X		Palveluiden toimivuudesta ja laadunhallinnasta sovitaan yleensä erillisissä palvelusopimuksissa tai vastaavissa.
Viestintä ja raportointi	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Toimialueen toiminnasta ja taloudesta on käytettävissä oikeat ja riittävät tiedot.	X		Taloustilanteesta raportoidaan kaupunginhallitusta säännöllisesti vuoden aikana. Lisäksi toiminnasta ja

			taloudesta raportoidaan kaupunginvaltuustolle kolme kertaa vuodessa.
Toiminnasta ja taloudesta viestitään säännöllisesti ja riittävässä laajuudessa.	X		KTS. edellä.
Organisaatio jakaa asianmukaisesti tietoa ulkoisille kumppaneilleen ja muille sidosryhmille.	X		Kaupunki viestii toiminnastaan aktiivisesti kaupungin verkkosivuille ja some-kanavissa.
Poikkeustilanteiden tiedotukselle on luotu nopeat ja selkeät viestintämenettelyt.	X		Kuopion kaupungin häiriötilanneviestintäohje on päivitetty. Häiriötilanneviestintäohjekansiot on jaettu erillisen jakelun mukaisesti johtokeskuksen henkilöstölle, asiakkuusjohtajille sekä muille häiriötilanneviestinnän avainhenkilölle. Kuopion kaupungin johtokeskus (JOKE) hälytetään ja kutsutaan koolle laajoissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Johtokeskukselle on perustettu signal-ryhmä.
Organisaatiossa on olemassa kanavat/toimintamallit, joiden kautta henkilöstö voi luottamuksellisesti ilmoittaa epäilyistä virheistä ja väärinkäytöksistä.	X		Kaupungilla on käytössä mm. Eettinen ilmoituskanava (Whistleblowing). Eettinen ilmoituskanava on paikka, jossa työntekijä voi ilmoittaa väärinkäyttöepäilystä anonyymisti.
Organisaation tuottamaa ja käyttämää informaatiota ja dokumentteja säilytetään asianmukaisen ajanjakson ajan. Kun niitä ei enää tarvita, ne hävitetään asianmukaisesti.	X		Kaupungilla on voimassaolevat ohjeet asiakirjojen säilyttämisestä ja hävittämisestä. Seulontatyötä tehdään säännöllisesti.
Seurantatoimenpiteet	Kyllä	Ei	Lisäselvitys
Organisaation johto ja esimiehet valvovat ja arvioivat toimintaohjeiden noudattamista jatkuvasti.	X		Esihenkilöiden tehtävänä on johtaa ja kehittää yksikönsä toimintaa, ja vastata sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan raportoinnista ja sisäisestä valvonnasta.
Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen, riskienhallinnan, laillisuusvalvonnan ym.	X	X	Sisäinen tarkastaja on aloittanut työt 1.9.2023 ja hän

havainnot käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.			on antanut ensimmäistä tarkastusta koskevat suositukset, joita toimeenpannaan.
Sisäisen valvonnan tilaa ja kehittämistarpeita arvioidaan säännöllisesti.	X	X	Sisäisen valvonnan päivitettyjen ohjeiden yhtenä tavoitteena on lisätä osaltaan sisäisen valvonnan säännön- ja yhdenmukaisuutta eri toimintojen osalta.
Erilliskysymykset	Lisäselvitys		
Millaisia merkittäviä puutteita, epäkohtia, tms. sisäisessä valvonnassa on havaittu kuluneella tilikaudella?	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt eivät ole olleet kuluneella tilikaudella yhteneväiset kaupunkitasolla. Prosessien jalkautus on jäänyt osin tekemättä, mutta työ on käynnistetty vuoden 2023 loppupuolella.		
Miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on tarkoitus kehittää?	Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan valtuuston 13.12.2021 hyväksymän Kuopion kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikka-asiakirjan ja hallituksen 23.5.2022 hyväksymän sisäisen valvonnan yleisohjeen pohjalta. Riskienhallintatyöryhmässä on ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon tekemisestä ja riskienhallinnan toteuttamisen seurantaan ollaan siirtämässä Targetor -järjestelmään.		
Selvitys siitä, millaisia kehittämistoimenpiteitä on toteutettu sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan tilikauden aikana.	Kaupungin vakuutukset kilpailutettiin vuoden 2023 aikana ja vakuutusten käytöstä on ohjeistettu esihenkilöitä ja henkilöstöä. Riskienhallintatyöryhmän kokoonpanoa on päivitetty toiminnan ja viestinnän parantamiseksi. Tilintarkastajien havainnot on huomioitu ja toimintatapoja on kehitetty havaintojen perusteella.		
Arvio merkittävimmistä riskeistä, epävarmuustekijöistä ja muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä.	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vuoden 2023 painopisteiden osalta hyvä yhteistyö on edennyt mutta yhteistyössä on edelleen paljon kehitettävää. Sairauspoissolojen hallintaa on henkilöstöpalvelussa kehitetty. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaamista ja ohjeistusta on saatu kehitettyä.		
<i>Lisäselvityksessä kerrotaan mm. mahdolliset puutteet ja epäkohdat, joita sisäisessä valvonnassa on havaittu tilikauden aikana. Samalla kuvataan, mitä kehittämistoimenpiteitä on tehty ja mitä aiotaan tehdä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi.</i>			

Eniten parantamista ja kehittämistä vaativat seuraavat asiat, jotka huomioidaan v. 2022 sisäisen valvonnan suunnitelmassa:

- 1) Kaupungin nykyisestä vakuutusturvasta ja sen kattavuudesta on laadittu erillisselvitys. Vakuutusten kilpailuttaminen on tarkoituksenmukaista käynnistää vuonna 2022.
- 2) Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaan koskevien uusittujen ohjeiden jalkauttaminen palvelualueille on yhtenä painopisteenä vuonna 2022.
- 3) Hyvinvointialueen aloittaminen 1.1.2023 ja siihen liittyvä valmistelutyö kuormittaa jo muutoinkin joiltakin osin niukkoja henkilöresursseja merkittävästi vuonna 2022.